

Briuselis, 2014 07 14
COM(2014) 460 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl 2009 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 723/2009 dėl Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumo (ERIC) Bendrijos teisinio pagrindo taikymo

1. ĮVADAS

Tarybos reglamentas (EB) Nr. 723/2009 dėl Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumo (ERIC) Bendrijos teisinio pagrindo¹ (toliau – ERIC reglamentas) buvo priimtas, kad būtų lengviau sukurti ir naudoti keliose valstybėse narėse ir asocijuotosiose šalyse veikiančias didelės apimties Europos mokslinių tyrimų infrastruktūras; tuo tikslu pristatyta nauja teisinė priemonė – Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumas (ERIC).

ERIC reglamentu siekta atkreipti dėmesį į vieną iš didžiausių nustatytų naujų Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų kūrimo problemų (neskaitant ribotų išteklių ir sudėtingų techninių bei organizacinių aspektų), susijusių su tuo, kad nėra tinkamo visų šalių suderinto teisinio pagrindo, kuris leistų imtis tinkamų partnerystės iniciatyvų su partneriais iš skirtingų šalių.

Be to, ERIC reglamentu siekta suteikti galimybę išvengti derybų dėl kiekvieno projekto ir taip taupyti laiką, kad būtų galima sparčiau kurti Europos mokslinių tyrimų infrastruktūras; taip pat analizuoti ir aptarti geriausią tokių tarptautinių mokslinių tyrimų organizacijų teisinę formą, įvertinant susijusius privalumus bei trūkumus ir tai, kiek laiko būtų sutaupoma, jei visuose nacionaliniuose parlamentuose būtų išvengta diskusijų, kylančių tvirtinant tarptautinį susitarimą, kurį reikėtų sudaryti, jeigu neegzistuantų ERIC reglamentu nustatytas pagrindas.

ERIC reglamentu siekta reaguoti į Europos politinį užmojį sukurti Europos mokslinių tyrimų erdvę, kad būtų galima spręsti dabartinius uždavinius (pvz., mokslinių tyrimų tarptautinimo, būtiną lygio užtikrinimo, paskirstytųjų struktūrų kūrimo, pavyzdinių modelių kūrimo). Be to, reglamentu siekta prisidėti prie to, kad būtų formuojami ES tapatybės aspektai, susiję su pavyzdinių mokslo struktūrų kūrimu, taip užtikrinant dar geresnį Europos Sąjungos įvaizdį tarptautinėje arenoje, nes tarptautiniams partneriams būtų suteikta galimybė tapti vieno bendro juridinio asmens nariais arba susitarti dėl bendradarbiavimo ir galimos partnerystės su tokiu juridiniu asmeniu.

ERIC reglamentas iš dalies pakeistas 2013 m. gruodžio mėn.², siekiant geriau atspindėti asocijuotųjų šalių indėlį į ERIC ir labiau suvienodinti tų šalių ir valstybių narių balsavimo teises ERIC valdymo organuose, atsižvelgiant į tai, kad asocijuotosios šalys gali būti kai kurių ERIC priimančiosios šalys ir atitinkamai imti aktyviau dalyvauti ERIC veikloje. Be to, atitinkami prašymai buvo pateikti atsižvelgiant į tai, kad Norvegija gali tapti trijų ERIC, įtrauktų į 2010 m. EMTISF strateginį planą³, priimančiąja šalimi.

Ši ataskaita Komisijos parengta pagal ERIC reglamento 19 straipsnį, kuriame nustatyta, kad ne vėliau kaip 2014 m. liepos 27 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai reglamento taikymo ataskaitą ir prireikus pasiūlymus dėl pakeitimų.

¹ OL L 206, 2009 8 8, p. 1.

² OL L 326, 2013 12 6, p. 1.

³ Tai Europos socialinių mokslų archyvų konsorciumas (CESSDA), Svalbardo integruotoji arktinė Žemės stebėjimo sistema (SIOS) ir Europos anglies dioksido surinkimo ir saugojimo laboratorijos infrastruktūra (ECCSEL).

2. TEISINĖS ERIC CHARAKTERISTIKOS

ERIC reglamentu nustatytas bendras teisinis pagrindas, pagrįstas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 187 straipsniu ir papildantis tarptautinių mokslinių tyrimų infrastruktūrų kūrimo nacionalines ir tarpvyriausybines teises bei reguliavimo sistemas. Tai viena iš iki šiol priimtų teisinių priemonių, padedančių kurti Europos mokslinių tyrimų erdvę.

Pagal ERIC reglamentą ERIC yra juridinis subjektas, turintis juridinio asmens statusą ir visapusišką veiksmumą, pripažįstamą visose valstybėse narėse. Jį turi sudaryti bent trys valstybės: viena valstybė narė ir dar dvi kitos šalys – valstybės narės arba asocijuotosios šalys. Konsorciumo narėmis gali būti valstybės narės, asocijuotosios šalys, trečiosios šalys, kurios nėra asocijuotosios šalys, ir tarpvyriausybines organizacijos. Jos kartu prisideda prie ERIC tikslų įgyvendinimo, pirmiausia prie visai Europai svarbios mokslinių tyrimų infrastruktūros sukūrimo ir naudojimo. Be to, valstybės narės, asocijuotosios šalys, trečiosios šalys, kurios nėra asocijuotosios šalys, ir tarpvyriausybines organizacijos gali būti stebėtojos be balsavimo teisės.

ERIC vidinė struktūra yra lanksti, todėl jo nariai įstatuose gali apibrėžti savo teises ir pareigas, organus ir jų kompetenciją, taip pat kitas vidaus tvarkos nuostatas. ERIC reglamente nustatyta, kad narių susirinkime valstybės narės ir asocijuotosios šalys bendrai turi balsavimo teisių daugumą, nors pasiūlymuose iš dalies pakeisti ERIC, kurio priimančioji šalis yra valstybė narė, įstatus nustatyta, kad būtinas daugumos valstybių narių, kurios yra atitinkamo ERIC narės, susitarimas. Narių atsakomybė už ERIC skolas gali apsiriboti jų atitinkamu įnašu; tačiau įstatuose tokią tvarką bus leista keisti. Taikomi teisės aktai yra Sąjungos teisės aktai, registruotos buveinės valstybės teisės aktai arba valstybės, kurioje vykdoma veikla, teisės aktai, kai reikia spręsti tam tikrus administracinius, saugos ir techninius klausimus. Įstatai ir jų įgyvendinimo taisyklės turi būti parengti vadovaujantis tokiais taikomais teisės aktais.

Pagal pridėtinės vertės ir akcizų direktyvas ERIC yra vertinamas kaip tarptautinė organizacija, tačiau tam, kad ERIC nebūtų taikomi PVM ir akcizo mokesčiai, tokį jo statusą turi pripažinti priimančioji valstybė narė. Be to, kadangi pagal Viešųjų pirkimų direktyvą ERIC vertinamas kaip tarptautinė organizacija, jam gali būti netaikomos viešųjų pirkimų procedūros ir vietoj to jis gali nustatyti savo viešųjų pirkimų taisykles.

ERIC steigiamas Komisijos sprendimu, kurį ji priima remdamasi Tarybos jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais. Sprendimą Komisija priima remdamasi tų valstybių narių, šalių ir tarpvyriausybinių organizacijų, kurios nori tapti ERIC steigėjomis, paraiška. Į Komisijos sprendimo priėmimo procedūrą įtraukiamas ir nepriklausomų ekspertų, visų pirma tos srities, kurioje ketinama vykdyti ERIC veiklą, vertinimas. Be to, Komisija nori, kad savo nuomonę pateiktų ERIC reglamento 20 straipsnyje nustatytas komitetas (ERIC komitetas), kurį sudaro visų valstybių narių ir asocijuotųjų šalių atstovai.

3. ERIC REGLAMENTO ĮGYVENDINIMAS

Nuo tada, kai buvo priimtas ERIC reglamentas, sukurti septyni ERIC. 2011 m. kovo mėn. sukurtas SHARE-ERIC (Sveikatos, senėjimo ir išėjimo į pensiją Europoje tyrimo ERIC)⁴, kurio priimančioji šalis iš pradžių buvo Nyderlandai, o nuo 2014 m. – Vokietija; jo narės – Austrija, Belgija, Čekija, Graikija, Izraelis, Italija, Slovėnija ir

⁴ OL L 71, 2011 3 18, p. 20.

Nyderlandai, o Šveicarija – stebėtoja. 2012 m. vasario mėn. sukurtas CLARIN (Bendros kalbos išteklių ir technologijų infrastruktūros) ERIC⁵, kurio priimančioji šalis yra Nyderlandai, o Čekija, Danija, Vokietija, Estija ir Olandų kalbos sąjunga – narės. 2013 m. lapkričio mėn. sukurti keturi ERIC: EATRIS (Europos pažangių taikomųjų medicinos mokslinių tyrimų infrastruktūros) ERIC⁶, kurio priimančioji šalis yra Nyderlandai, narės – Čekija, Danija, Estija, Italija ir Suomija, o Prancūzija ir Ispanija – stebėtojos; ESS (Europos socialinio tyrimo) ERIC⁷, kurio priimančioji šalis yra Jungtinė Karalystė, narės – Belgija, Čekija, Vokietija, Estija, Airija, Lietuva, Nyderlandai, Austrija, Lenkija, Portugalija, Slovėnija ir Švedija, o Norvegija ir Šveicarija – stebėtojos; BBMRI-ERIC (Biobankų ir biomolekulinių išteklių tyrimų infrastruktūros ERIC)⁸, kurio priimančioji šalis yra Austrija, narės – Belgija, Čekija, Vokietija, Estija, Prancūzija, Graikija, Italija, Malta, Nyderlandai, Suomija ir Švedija, o Norvegija, Lenkija, Šveicarija ir Turkija – stebėtojos; ECRIN-ERIC (Europos klinikinių tyrimų infrastruktūros tinklo ERIC)⁹, kurio priimančioji šalis yra Prancūzija, o Vokietija, Ispanija, Italija ir Portugalija – narės.

Be to, 2014 m. gegužės mėn. sukurtas Euro-Argo ERIC¹⁰, kurio priimančioji šalis yra Prancūzija, narės – Vokietija, Graikija, Italija, Nyderlandai, Suomija ir Jungtinė Karalystė, o Lenkija ir Norvegija – stebėtojos.

Visi septyni minėti ERIC buvo įtraukti į Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros strateginio forumo (ESFRI) suderintus strateginius planus. Du ERIC (SHARE-ERIC ir ESS ERIC) sukurti siekiant rengti, plėtoti ir įgyvendinti Europos tyrimus. Penki kiti ERIC – kurti ir diegti paskirstytąją infrastruktūrą biologijos, medicinos, aplinkos, socialinių ir humanitarinių mokslų srityse.

ERIC teisinė struktūra yra naudojama siekiant nustatyti ir naudoti įvairias vienoje vietoje sutelktas ar paskirstytąsias infrastruktūras. Paskirstytosios infrastruktūros gali būti įvairios: nuo infrastruktūrų, kurių struktūros yra išdėstytos skirtingose vietose ir kurios yra valdomos vieno juridinio asmens, iki centrinio punkto funkciją atliekančių infrastruktūrų, iš kurių koordinuojama juridinio asmens statusą galinčių išsaugoti paskirstytųjų struktūrų veikla.

ERIC reglamentas tiesiogiai taikomas valstybėse narėse, ir jo nereikia perkelti į nacionalinę teisę. Tačiau, kad galėtų tapti ERIC priimančiosiomis šalimis ar narėmis, valstybės narės turėjo priimti atitinkamas priemones ir procedūras. Kai pagal ERIC reglamentą steigiamas ERIC, priimančioji valstybė narė, be kita ko, turi pateikti pareiškimą, kuriuo ji pripažintų ERIC kaip PVM direktyvoje ir Direktyvoje 2008/118/EB apibrėžtą tarptautinę organizaciją, kad būtų galima netaikyti PVM ir (arba) akcizo mokesčio. Daugumai valstybių narių tam prirėkė keleto metų; tik Nyderlanduose vidaus procedūros, būtinos norint tapti ERIC priimančiąja šalimi, buvo atliktos jau 2010 m. Tokią padėtį lėmė tai, kad naują teisinę struktūrą reikėjo įtraukti į nacionalines reguliavimo ir administravimo sistemas ir kad prieš tai, kai pagal nacionalines reguliavimo ir administravimo sistemas buvo galima imti kurti ERIC ir pradėti jų veiklą, Komisijos tarnybos ir susijusios valstybės narės turėjo išspręsti daug praktinių klausimų.

⁵ OL L 64, 2012 3 3, p. 13.

⁶ OL L 298, 2013 11 8, p. 38.

⁷ OL L 320, 2013 11 30, p. 44.

⁸ OL L 320, 2013 11 30, p. 63.

⁹ OL L 324, 2013 12 5, p. 8.

¹⁰ OL L 136, 2014 6 9, p. 35.

Asocijuotosios šalys ar trečiosios šalys, kurioms ERIC reglamentas tiesiogiai netaikomas, siekdamos tapti konkretais ERIC priimančiosiomis šalimis (asocijuotųjų šalių atveju) arba narėmis, turi pateikti įpareigojantį pareiškimą dėl ERIC juridinio asmens statuso ir privilegijų pripažinimo.

Praėjus penkeriems metams po ERIC reglamento priėmimo dauguma valstybių narių ir kai kurios asocijuotosios šalys ėmėsi priemonių, kad galėtų tapti ERIC priimančiosiomis šalimis ar narėmis. Be to, šią teigiamą tendenciją patvirtina tai, kad įgyvendinant apie 20 iš 48 projektų, įtrauktų į 2010 m. EMTISF strateginį planą, mokslinių tyrimų infrastruktūrai kurti pasitelkiamas ERIC arba planuojama jį pasitelkti. Komisija taip pat gavo dvi ERIC paraiškas kurti į EMTISF strateginį planą neįtrauktas Europos mokslinių tyrimų infrastruktūras – Vidurio Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumą (CERIC-ERIC), kurio priimančioji šalis būtų Italija, ir Jungtinių labai didelės bazės interferometrijos institutą (JIV-ERIC), kurio priimančioji šalis būtų Nyderlandai.

Administracinės ir procedūrinės priemonės, kurių imasi valstybių narių ir asocijuotųjų šalių kompetentingos institucijos, informacija, kuria keičiamasi ERIC komiteto reguliariuose posėdžiuose, ir įvairių Komisijos tarnybų teikiami paaiškinimai atsakant į valstybių narių ir asocijuotųjų šalių atstovų klausimus labai padeda palengvinti ERIC reglamento įgyvendinimą.

Komisija tikisi, kad iki 2015 m. pabaigos bus sukurta apie 15 ERIC.

4. IŠŠŪKIAI, SUSIJĘ SU ERIC REGLAMENTO ĮGYVENDINIMU

ERIC reglamentas priimtas ir įgyvendinamas tuo metu, kai valstybės narės ir asocijuotosios šalys, siekdamos mažinti biudžeto deficitą, imasi biudžetą ribojančių priemonių. Todėl, norint sukurti ir naudoti tinkamą visos Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrą, sutelkti išteklius ilgam laikotarpiui labai sunku; dar daugiau keblumų kyla dėl to, kad skiriasi susijusių valstybių narių ir asocijuotųjų šalių biudžeto priėmimo procedūrų laikotarpiai. Dėl to prireikia gana daug laiko, kad būtų užtikrintas minimalus finansavimo pagrindas mokslinių tyrimų infrastruktūroms kurti. Šis klausimas yra susijęs ne tik su ERIC priemone, bet ir su visomis Europos mokslinių tyrimų infrastruktūromis. Įgyvendinimo procesą būtų galima gerokai paspartinti, jei valstybės narės, asocijuotosios šalys ir trečiosios šalys, besirengiančios diegti mokslinių tyrimų infrastruktūrą, geriau sinchronizuotų ir suderintų savo veiksmus, taip pat užtikrintų didesnę skaidrumą.

Tai, kad ERIC steigimo paraišką gali pateikti tik valstybės narės ir tarpvyriausybines organizacijas, apsunkina padėtį mokslo bendruomenėms, kurios rengiasi kurti ir diegti mokslinių tyrimų infrastruktūrą, nes ministerijos arba ministerijų įgaliotos finansavimo agentūros paprastai dalyvauja ne nuo pačios ERIC paraiškų rengimo pradžios. Be to, tai paskatina ir būsimų ERIC partnerių diskusijas, pavyzdžiui, dėl santykio tarp įnašų ir balsavimo teisių, kuriuos susijusios mokslo bendruomenės vertina savaip. Jeigu ministerijų ir finansavimo agentūrų atstovai Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų kūrimo procese dalyvautų nuo pat pradžios, būtų galima išvengti nereikalingo vėlavimo vėlesniuose pasirengimo etapuose – prieš pateikiant oficialią ERIC paraišką reikėtų užtikrinti, kad partneriai patvirtintų pasirinktą vietą, finansinius įnašus ir įsipareigojimus.

Be to, daugelis Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų yra kompleksinės, todėl tam tikrais atvejais tokių infrastruktūrų kūrimo partnerių sprendimų priėmimo procesas

tampa sudėtingesnis, nes į jį tenka įtraukti keletą ministerijų ir finansavimo agentūrų, pavyzdžiui, sveikatos, mokslinių tyrimų, jūrų, aplinkos ir energetikos srityse.

Kaip išdėstyta ERIC reglamente, dėl nuostatų, susijusių su PVM bei akcizo mokesčiais ir viešaisiais pirkimais, atitinkamose valstybėse narėse, asocijuotosiose šalyse ir trečiosiose šalyse į ERIC paraiškų rengimo ir patvirtinimo procesą teko įtraukti keletą ministerijų, įskaitant finansų ir užsienio reikalų ministerijas; dėl to padėtis tapo dar sudėtingesnė ir, siekiant palengvinti patvirtinimo procesą, teko nustatyti atitinkamas vidaus procedūras. Kaip rodo patirtis, įgyta kuriant septynis ERIC, vis daugiau valstybių narių ir asocijuotųjų šalių ima suvokti, koks sudėtingas šis procesas, ir jau yra nustačiusios sprendimų priėmimo vidaus procedūras, kad galėtų organizuoti ir paspartinti vidaus patvirtinimo procesą.

Be to, ERIC pirmą kartą galės teikti pasiūlymus konkursams, rengiamiems pagal programą „Horizontas 2020“, ir juose dalyvauti. Mokslinių tyrimų infrastruktūros darbo programoje taip pat pateiktos nuorodos į galimą paramą ERIC ir EMTISF mokslinių tyrimų infrastruktūroms. Komisija tikisi, kad joms galėtų tekti svarbus vaidmuo duomenų valdymo srityje ir su kai kuriomis teminėmis sritimis, tokiomis kaip sveikata ir aplinkos moksliniai tyrimai, susijusiose grupėse (klasteriuose).

5. KOMISIJOS TARNYBŲ VAIDMUO

Komisijos tarnybos tris keturis kartus per metus rengia ERIC komiteto posėdžius, jiems pirmininkauja ir taip palengvina ERIC reglamento įgyvendinimo procesą. Pagal ERIC reglamentą šiuose posėdžiuose ne tik pateikiama nuomonė apie oficialias ERIC paraiškas, bet ir teikiama informacija apie nagrinėjamas ERIC paraiškas ir apie valstybių narių bei asocijuotųjų šalių įgyvendinamas priemones dėl sprendimų, susijusių su naryste ERIC, priėmimo, ir tokia informacija keičiamasi. Be to, būsimų Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų atstovai, bepradedantys rengti savo ERIC paraiškas, organizuoja pristatymus, siekdami visas valstybes nares ir asocijuotąsias šalis informuoti apie darbų grafiką, numatomo finansavimo mastą, paslaugas bei kitą rengsimą veiklą ir apie galimybes dalyvauti pasirengimo ERIC veiklai ir jos vykdymo procese.

2010 m. Komisija paskelbė praktines gaires, kuriose pateikiama praktinė informacija galimiems paraiškų teikėjams apie tai, kaip pateikti ERIC paraišką, ir pastabos apie teisiniams aspektams skirtus ERIC reglamento straipsnius. Atnaujinta šių gairių versija, kurioje atsižvelgiama į iki šiol įgytą patirtį, bus paskelbta 2014 m.

Į valstybių narių, asocijuotųjų šalių ir mokslinių tyrimų infrastruktūrų atstovų, besirengiančių teikti ERIC paraiškas, įvairius klausimus dėl ERIC reglamento nuostatų Komisijos tarnybos pateikė atsakymus su paaiškinimais. Tie klausimai, *inter alia*, buvo susiję su teisiniais ERIC aspektais, su tuo, ar pagrindinis ERIC tikslas gali būti branduoliniai moksliniai tyrimai, su narių atsakomybe, taip pat su tuo, kokie įstatymai taikomi, ypač paskirstytajai infrastruktūrai, kurios mazgų ir darbuotojų esama įvairiose šalyse, su ERIC likvidavimu ir nacionalinių teismų vaidmeniu.

2013 m. Komisijos tarnybos pateikė šablonus, kurie reikalingi, kad trečiosios šalys ir tarpvyriausybines organizacijas galėtų pateikti ERIC pripažinimo pareiškimą; tai padėjo paaiškinti ir supaprastinti procesą, skirtą užtikrinti, kad tos šalys galėtų tapti ERIC priimančiosiomis šalimis arba jo narėmis.

Be to, 2013 m. Komisijos tarnybos, remdamosi per pirmųjų ERIC paraiškų teikimo procesą įgyta patirtimi, pateikė darbinį dokumentą su ERIC nuostatų šablonais, kad

paraiškų teikėjams būtų lengviau rengti nuostatas ir kad būtų užtikrintas skirtingų ERIC nuostatų rinkinių tarpusavio derėjimas, neapribojant galimybės taikyti lankstumo ir pritaikymo principus, būtinus siekiant atspindėti ERIC įvairovę, susijusią su struktūra (sutelkta vienoje vietoje, paskirstytąja, virtualia) ir mokslinių tyrimų sritimis (socialinių ir humanitarinių mokslų, aplinkos mokslų, energetikos, biologijos ir medicinos mokslų, medžiagų ir analizės priemonių, fizinių mokslų ir inžinerijos).

Komisijos tarnyboms teko aktyvus vaidmuo ERIC paraiškų rengimo procese: jų atstovai dalyvavo valdybos posėdžiuose ir kituose valstybių narių ir asocijuotųjų šalių susitikimuose, kuriuose aiškino ir nurodė galimus sprendimus ir kompromisus dėl klausimų, kurių kilo per būsimų partnerių diskusijas.

Po ERIC įkūrimo Komisijos tarnybų vaidmuo ERIC veikloje paprastai yra ribotas; tokie veiksmai vadovauja ir ją kreipia ERIC nariai pagal ERIC reglamento ribojančias sąlygas, ERIC įstatus ir ERIC veiklos įgyvendinimo taisykles. Komisijos tarnybos gali imtis veiksmų tik jei narės jas informuoja apie kilusius klausimus arba pateikia su tuo susijusius prašymus, taip pat remdamosi ERIC reglamente nustatyta metine ERIC ataskaita Komisijai.

Atsižvelgiant į tai, kad septyni ERIC yra sukurti penkiose skirtingose valstybėse narėse, ir siekiant palengvinti tolesnę ERIC plėtrą, Komisija rengia ERIC tinklo susitikimus, kuriuose veikiantys ERIC gali keistis geriausia patirtimi ir kelti bendrus klausimus. Į tokius susitikimus kviečiami ERIC komiteto ir būsimų ERIC, kurių ERIC paraiška beveik baigta, atstovai. Pirmasis ERIC tinklo susitikimas surengtas 2014 m. birželio mėn.

6. IŠVADOS

Atsižvelgiant į tai, kad iki 2014 m. gegužės mėn. sėkmingai sukurti septyni ERIC, taip pat į tikimybę, kad iki 2015 m. pabaigos bus sukurti apie 15 ERIC, galima daryti išvadą, kad teisiniu pagrindu naudojamosi vis aktyviau ir sėkmingai, kaip galima spręsti pagal ERIC modelį naudojančių naujų ar atnaujintų Europos infrastruktūrų skaičių. Galima teigti, kad steigiant Europos mokslinių tyrimų infrastruktūras ERIC reglamentas iš tiesų leido panaikinti atotrūkį tarp tradicinių sutarties pagrindu veikiančių tarptautinių organizacijų ir nacionalinių juridinių asmenų. Be to, tai patvirtina ir ketinimas ERIC modelį naudoti įgyvendinant maždaug dvidešimt projektų, įtrauktų į mokslinių tyrimų infrastruktūros diegimo EMTISF strateginį planą.

Atsižvelgiant į tai, kad esama daug bendrybių nuostatose, susijusiose su prisijungimu, sprendimų priėmimu ir tokių klausimų kaip atsakomybė sprendimu, ERIC labai pagerino sąlygas valstybėms narėms, asocijuotosioms šalims ir trečiosioms šalims apsvarstyti galimybę bendradarbiauti ar prisijungti prie šių Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų. Komisijos tarnybos rengia ERIC komiteto posėdžius, jiems pirmininkauja ir taip palengvina ERIC reglamento įgyvendinimą.

Valstybėms narėms, mokslo bendruomenei ir Komisijos tarnyboms siekiant geriau suprasti naudojimosi naująja teisine priemone praktinius padarinius, ERIC paraiškų teikimo procedūros ir naudojimosi sąlygos toliau tobulintinos. Galima tikėtis, kad, jei Komisijos tarnybos, valstybės narės ir asocijuotosios šalys imtųsi atitinkamų priemonių, naudotis ta teisine priemone būtų vis lengviau ir kad būtų galima dar labiau supaprastinti visą procesą ir paspartinti Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų kūrimą. Todėl Komisija šiame etape jokių pakeitimų nerekomenduoja.

7. LIKĘ KLAUSIMAI IR TOLESNI VEIKSMAI

Atsižvelgiant į patirtį, įgytą su ERIC kūrimu susijusiuose paraiškų teikimo procesuose, ERIC nariai ir Komisijos tarnybos turės imtis spęsti keletą naujų klausimų. Jie susiję su įvairiose valstybėse narėse taikoma praktika, pavyzdžiui, su tuo, kaip pagal nacionalinę teisinę sistemą per prekybos rūmus ar kitus registrus registruoti ERIC, kad ERIC galėtų atidaryti banko sąskaitas ir kreiptis dėl PVM ar akcizo mokesčio grąžinimo. Kadangi ERIC yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės iniciatyva, daugeliu atvejų atitinkamai būtina išaiškinti jame dirbančių darbuotojų statusą, nes tai turės įtakos darbo užmokesčio skalėms, pajamų mokesčio klausimams ir personalo sąnaudoms.

Be to, reikia išsiaiškinti klausimus, susijusius su narių nepiniginiais įnašais į ERIC, ypač dėl to, ar tokiems įnašams galėtų būti taikomas atleidimas nuo PVM ir akcizo mokesčio ir, jei taip, tai kokiomis sąlygomis. Tai aktualu, nes daugeliu atveju ERIC nariai mieliau pasirenka prie ERIC iš dalies prisidėti natūra, o ne įnešti įnašą grynaisiais pinigais.

Komisijos tarnybos turėtų išsamiau išaiškinti ekonominės ir neekonominės veiklos palyginimo klausimą, nes vis dažniau reikalaujama, kad mokslinių tyrimų infrastruktūros veikla atneštų „novatoriškų“ ir „socialinių bei ekonominių“ rezultatų, kurie leistų teigti, kad narių investicijos pasiteisina. Be to, šis klausimas turėtų būti svarstomas atsižvelgiant į „pažangiąją specializaciją“ ir vertinant galimą regioninių fondų paramą ir valstybės pagalbą (tam tikroms ERIC struktūros dalims kurti). Tai apima kitus klausimus, pvz., kaip ERIC gali duoti postūmį vadinamosioms pumpurinėms įmonėms, perduoti technologijas ir gauti pajamų už paslaugas, kurios yra kuriamos laikantis reikalavimo, kad ekonominė veikla būtų ribota ir kad nebūtų keliamas pavojus ERIC statusui.

ERIC yra svarbūs siekiant mažinti Europos mokslinių tyrimų erdvės susiskaidymą, nes jie padeda visoje Sąjungoje harmoningai ir struktūriškai kurti mokslo bendruomenėms skirtas paslaugas, kadangi yra užtikrinamas skaidrumas tokiose srityse kaip duomenų rinkimas, prieiga prie duomenų ir priemonių, duomenų išsaugojimas ir paslaugų užtikrinimas naudotojams. Tai ne tik leis paremti mokslo bendruomenes, bet ir galbūt padės rengti faktais pagrįstus politikos sprendimus sveikatos, aplinkos, socialinės ir kultūros politikos srityse. Komisija su valstybėmis narėmis išnagrinės, kaip teikdami tokias paslaugas ERIC galėtų paremti kitas mokslinių tyrimų infrastruktūras.

Nors kuriant ERIC dalyvauja 20 valstybių narių, ERIC registruotos buveinės yra sutelktos keliose valstybėse narėse. Valstybės narės ir asocijuotosios šalys, rengdamosi kurti naujas Europos mokslinių tyrimų infrastruktūras, turėtų tinkamai įvertinti poreikį ilgalaikėje perspektyvoje užtikrinti darnesnę atstovavimą visoje Europos Sąjungoje.

ERIC gali vaidinti svarbų vaidmenį įgyvendinant tarptautinį bendradarbiavimą, pvz., su Afrikos Sąjunga, Australija, Rusija, JAV, Kanada, taip pat su JT inicijuotais bendradarbiavimo projektais. Tuo atžvilgiu verta atkreipti dėmesį į tai, kad EPBO pasauliniame mokslo forume ERIC vertinamas kaip modelis, pagal kurį galima kurti paskirstytąsias tarptautines mokslinių tyrimų infrastruktūras. Konkrečiai reikėtų spęsti klausimus, susijusius su tokių infrastruktūrų valdymu, juridinio asmens statusu ir ginčų sprendimu. Prireikus Komisija rems Pasaulinio mokslo forumo ar kitų tarptautinių forumų pastangas toliau nagrinėti galimybes susitarti dėl reguliavimo sistemos, taikytinos tarptautinėms mokslinių tyrimų infrastruktūroms,

kurios, kaip ERIC Europos Sąjungoje, galėtų padėti panaikinti atotrūkį tarp sutarties pagrindu veikiančių organizacijų ir nacionalinių organizacijų.

Be to, kaip pažymėta pirmiau, ERIC reglamentas iš dalies pakeistas 2013 m., siekiant patenkinti asocijuotųjų šalių, ypač Norvegijos, prašymus, kad tinkamai paskirstant balsavimo teises būtų visapusiškai pripažintas jų indėlis į ERIC. Komisija atidžiai stebės, ar toks pakeitimas padės užtikrinti aktyvesnę asocijuotųjų šalių, kurios yra ERIC priimančiosios šalys ar narės, bendradarbiavimą.